

plantet om, at det var tjetjenerne, der stod bag terrorbomben i Moskva – en påstand, der aldrig har kunnet bevises. Der er ikke grund til at benægte, at der foregår terrorhandlinger fra tjetjensk side, men de ord om russernes fremfærd, som blev brugt i udenrigsministerens tale og også står i vores vedtagelse, nemlig »uforholdsmæssig magtanvendelse« – det er også dem, man hele tiden bruger på engelsk, »disproportional force« – dækker altså over lidt af en eufemisme, må man sige. De dækker jo over, at terrorisme mødes med krig. Tænk, hvis Madrid bombede San Sebastian og drev baskerne i flygtningelejre. Baskerlandet er Europa, men det er Rusland også, selv om både vi og de en gang imellem glemmer det.

Så sent som i går fik jeg tilsendt den rapport fra Human Rights Watch, som også er blevet beskrevet af andre. Man har fundet en massegrav i Datsjnij, og man beskriver, hvordan russerne gør deres bedste for at ødelægge alle beviser.

Ødelæggelserne i Tjetjenien er enorme. Som en af de første var jeg sidste år i det sønderskudte Grosnij sammen med lord Judd, og man fik en fornemmelse af, hvordan det må have været at gå i Dresdens ruiner efter Anden Verdenskrig. Vi besøgte også interneringslejre og fængsler med ubeskrivelige forhold og ubeskrivelige historier om vilkårlige fængslinger på absurde mistanker og uden mulighed for at tale med en sagfører, eller hvad der ellers hører til i et retssamfund som medlem af Europarådet. Vi så, hvordan tjetjenerne blev behandlet som tredjearangsmennesker i de overfyldte flygtningelejre. Det er disse mennesker, det vil blive meget svært at få til at forstå, at deres fremtid er at blive russiske borgere.

Udenrigsministeren nævnte de initiativer, som Europarådets Parlamentariske Forsamling har taget. Et af de gode initiativer er oprettelsen af Karamanlovs kontor i Tjetjenien, hvor tre eksperter fra Europarådet er med til at få rejst sager om overgreb over for borgerne. Det er sket i nogle få tilfælde, men det er kun en lille begyndelse.

Er der sket en holdningsændring i Rusland, som udenrigsministeren sagde? Bare det var rigtigt. Det er i hvert fald vigtigt, at der er en fri presse til at følge tingene op, og det er der desværre ikke. Mine russiske kolleger i den liberale gruppe i Europarådet var meget pessimistiske på vores sidste møde i april. Den manglende pressefrihed må vi også sætte på dagsordenen, bl.a. som led i monitoreringen af Rusland. Det

var opinionen, der stoppede den første tjetjenske krig, men den opinion har desværre ikke mange chancer i Rusland.

Det er rigtigt, at Dumaen har taget initiativ til høring om nedsættelse af et fælles parlamentarisk kerudvalg. Det er et lille fremskridt, men vi må kraftigt opfordre russerne til at gå i gang med reelle forhandlinger.

I vedtagelsen understreger vi, at forhandlingerne skal foregå med den repræsentative del af den tjetjenske side. Der må findes en politisk løsning, og det kan ikke nytte noget, at russerne kun vil tale med de tjetjenerne, de selv piller ud. Al erfaring viser, at fred får man først, hvis man forhandler direkte med sine modstandere.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

I Le Monde den 6. februar skrev fru Hanne Severinsens partikammerat, lord Russell-Johnston, som også er præsident for Europarådet:

»I Tjetjenien fortsætter chikanen og overgrebene på den civile befolkning. Folk forsvinder ved checkpoints eller i forbindelse med razziaer. De arresteres uden videre og tilbageholdes ulovligt. De bliver mishandlet eller endda myrdet. Civile og militære anklagere har indtil videre vist utilstrækkeligt engagement og konsekvens i forfølgelsen af disse anklager, særlig hvad angår undersøgelser af føderale embedsmænds formodede forbrydelser mod civile. Europarådets Parlamentariske Forsamling har bl.a. bedt regeringerne i Europarådet om at få Rusland bragt for Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol. Det skal der blot én stat til, men vi kunne ikke finde én blandt 40. At sige, at dette er skammeligt, er for mildt.«

Jeg vil spørge fru Hanne Severinsen: Er fru Hanne Severinsen enig med sin partikammerat i Europarådet, og vil hun sammen med os andre arbejde for, at Danmark anlægger en sag ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol mod Rusland?

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Som hr. Søren Søndergaard sikkert ved, var jeg faktisk en af dem i den liberale gruppe i Europarådet, der foreslog en tilføjelse til resolutionen om, at landene skulle indklage Rusland for Menneskerettighedsdomstolen. Jeg har fulgt det op med at spørge den tidligere udenrigsminister og fik et meget vagt svar, men jeg synes bestemt, at det er værd at arbejde videre med den sag.